ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Дизайн та архітектура	Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
Кафедра	Міжкультурної комунікації в креативних індустріях	Рік навчання	1
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки	Вид дисципліни	Обов'язкова
Спеціальність	В1 Аудіовізуальне мистецтво та виробництво	Семестри	2

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

ОНП «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»

Семестр 2

Викладач Борбунюк Валентина Олексіївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри міжкультурної комунікації в креативних індустріях

E-mail borbuniuk.valentyna@ksada.org

Заняття Семестр 2 (весна 2027)
1-й рік навчання
(2 год. щотижня)

Консультації 5 годин впродовж семестру

Адреса к. 303, поверх 3, корпус 2, вул. Мистецтв, 8

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Крім аудиторних занять, комунікація з викладачем відбувається у визначені та узгоджені із відділом аспірантури години для консультацій.

Поза заняттями офіційним каналом комунікації є електронне листування та спілкування за допомогою сервісу Google Classroom (https://meet.google.com/gvs-imbc-syy; https://classroom.google.com/c/ODE3NTQzNzQ3NTM1?cjc=7bgsftpf)

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Навчальними матеріалами для читання є оригінальні монографії та періодична література українською мовою за фахом, а також відповідні онлайн-матеріали, підібрані з урахуванням рекомендацій викладача.

1. Борбунюк В., Єрмакова Т. Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи з навчальної дисципліни «Теорія і методика мистецької освіти» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії. Харків : ХДАДМ, 2026. 32 с.
2. Соколюк Л. Д. Вища мистецька школа Харкова: від модернізму до трансформації (1921–1962). Харків: Видавець Олександр Савчук, 2023. 150 с.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для конспекту, ручка. Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет. Програми, необхідні для виконання завдань та підготовки мультимедійних презентацій.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою навчальної дисципліни є опанування майбутніми науково-педагогічними працівниками теорією і методикою мистецької освіти для провадження освітньої діяльності.

Завдання дисципліни полягають в оволодінні та апробації сучасних методик навчання; формуванні індивідуального стилю науково-педагогічної діяльності з урахуванням мети, змісту та особливостей освітнього середовища; розробці планів занять із застосуванням новітніх методів і технологій та моделювання їх проведення у навчальному закладі мистецького спрямування.

КОМПЕТЕНТНОСТІ та ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЄ ДИСЦИПЛІНА

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	**Програмні результати навчання**
Загальні компетентності ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. **Спеціальні (фахові) компетентності** СК6. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.	**ОНП «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»** **РН 1.** Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері аудіовізуального мистецтва та виробництва і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з аудіовізуального мистецтва та виробництва, отримання нових знань та здійснення інновацій. **РН 5**. Розуміти загальні принципи та методи дослідження аудіовізуального мистецтва та виробництва, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері аудіовізуального мистецтва та виробництва та у викладацькій практиці. **РН 6**. Використовувати сучасні програмні продукти для пошуку, обробки, аналізу, репрезентації наукової інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи. **РН 7.** Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми аудіовізуального мистецтва та виробництва державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях. **РН 10**. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері аудіовізуального мистецтва та виробництва, його наукове, навчально-методичне

	та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна вивчається впродовж одного семестру на першому курсі (3 кредити ECTS, 90 навчальних години, в тому числі 30 годин – аудиторні лекційні (10 год.) й практичні (20 год.) заняття та 60 години – самостійна робота). Всього курс має 2 модулі та 8 тем.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

Тема 1. Особливості вищої освіти в Україні: законодавство, концептуальні напрямки, новітні тенденції.
Тема 2. Вища мистецька школа Харкова в контексті вітчизняної освіти, науки і культури: ґенеза, формування, еволюція, видатні мистці-педагоги.
Тема 3. Методологія педагогіки вищої мистецької освіти крізь призму сучасної наукової парадигми.
Тема 4. Особливості навчального процесу у вищій школі: сучасні методи, методики та технології навчання.
Тема 5. Методологічні основи організації та активізації навчального процесу
Тема 6. Дидактичні основи управління навчально-творчою діяльністю
Тема 7. Педагогічна діяльність епохи постмодернізму: техніки, цінності, компетентності.
Тема 8. Сучасні методики цифровізації мистецької освіти.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом лекційних та семінарських занять. Самостійна робота здобувача спрямована на поглиблення і розширення отриманих на заняттях знань. Зміст самостійної роботи полягає у пошуку додаткової інформації та її аналізі, підготовці усних доповідей з мультимедійними презентаціями. Передбачено виконання **1 контрольної роботи**: **письмова складова** – конспект змодельованого навчального заняття на тему мистецького спрямування з використанням оптимальних методів і новітніх технологій відповідно до своєї професійної галузі; **усна складова** – презентація-апробація заняття в аудиторії (аспірант – у ролі викладача, присутні – уявна студентська спільнота).

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою підсумкового контролю є залік – у 2 семестрі. Отримання заліку передбачає виконання **1 контрольної роботи** і активну аудиторну роботу на семінарських заняттях.

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

У разі обставин непереборної сили заняття можуть бути перенесені на інший день або час за попередньою узгодженістю з аспірантами, навчально-методичним відділом та відділом аспірантури.

Враховуючи особливості воєнного стану, заняття будуть проводитись онлайн за допомогою сервісу Google.

Присутність на занятті повинна підтверджуватись включеним відео із зазначенням власного прізвища та імені.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНОСТІ

Аспіранти, які з тієї чи іншої причини, не зможуть бути присутніми на занятті, повинні опрацьовувати матеріал самостійно. Без засвоєння тем, передбачених програмою, і виконання відповідних запланованих завдань впродовж семестру аспірант до складання заліку не допускається.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, статтях тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не допускаються. Якщо під час підсумкового модульного контролю зафіксовано недоброчесне використання джерел інформації, аспірант(-ка) можуже бути притягнена до академічної відповідальності, зокрема відповідно до Положення "Про академічну доброчесність у Харківській державній академії дизайну і мистецтв" (https://www.ksada.org/publichna-informacziya/).

РОЗКЛАД КУРСУ

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годи-ни	Рубіжний контроль	Деталі
1 і 2 тижні	1	Лекційне і практичне заняття	Особливості вищої освіти в Україні: законодавство, концептуальні напрямки, новітні тенденції.	4	Усне опитування	
3 і 4 тижні	2	Лекційне і практичне заняття	Вища мистецька школа Харкова: ґенеза, формування, еволюція, видатні мистці-педагоги.	4	Усне опитування	Виконання практичних завдань
5 і 6 тижні	3	Лекційне і практичне заняття	Методологія педагогіки вищої мистецької освіти крізь призму сучасної наукової парадигми.	4	Усне опитування	Виконання практичних завдань
7 і 8 тижні	4	Лекційне і практичне заняття	Особливості навчального процесу у вищій школі: методики викладання і оцінювання.	4	Усне опитування	Виконання практичних завдань

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Години	Рубіжний контроль	Деталі
9 і 10 тижні	5	Лекційне і практичне заняття	Методологічні основи активізації навчального процесу	4	Усне опитування	Виконання практичних завдань
11 і 12 тижні	6	практичне заняття	Дидактичні основи управління навчально-творчою	4	Усне опитування	Виконання практичних завдань

			діяльністю			
13 і 14 тижні	7	практичне заняття	Педагогічна діяльність епохи постмодернізму: техніки, цінності, компетентності.	4	Усне опитування	Виконання практичних завдань
15 тижд.	8	практичне заняття	Сучасні методики цифровізації мистецької освіти.	2	Усне опитування	Виконання практичних завдань
		Підсумковий модульний контроль				Резюмування змодельованих занять

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є залік.

Підсумковим балом (100 балів) є сума балів за роботу на практичних заняттях (40 балів), самостійну роботу (10 балів), модульну контрольну роботу (40 балів) і підсумковий контроль (10 балів).

Здобувач третього освітньо-наукового рівня вищої освіти повинен продемонструвати здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у галузі вищої освіти.

Розподіл балів, які отримують аспіранти
ЗАЛІК

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий контроль (залік)	**Сума**
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	КР	СР	10	100
5	5	5	5	5	5	5	5	40	10		

Т1, Т2, Т3 – теми змістових модулів; КР – контрольна робота; СР – самостійна робота

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК

Відмінно (А) 100–90	Аспірант має глибокі системні знання щодо організації та забезпечення навчального процесу, вільно володіє понятійним апаратом навчальної дисципліни; вміє застосовувати здобуті теоретичні знання на практиці, а саме моделювати навчальні заняття з використанням оптимальних методів і новітніх технологій.
Добре (В) 89–82	Аспірант має системні знання щодо організації та забезпечення навчального процесу, володіє понятійним апаратом навчальної дисципліни; однак не повною мірою застосовує здобуті теоретичні знання – оптимальні методи і новітні технології на практиці, а саме моделюючи навчальні заняття.
Добре (С)	Аспірант має необхідні знання щодо організації та

81–74	забезпечення навчального процесу, володіє понятійним апаратом навчальної дисципліни; однак навички, що передбачають застосування оптимальних методів і новітніх технологій на практиці, сформовані не повною мірою.
Задовільно (D) 73–64	Знання аспіранта щодо організації та забезпечення навчального процесу, його володіння понятійним апаратом навчальної дисципліни не повні; навички, що передбачають застосування оптимальних методів і новітніх технологій на практиці, так само сформовані не повною мірою.
Задовільно (E) 63–60	Знання аспіранта щодо організації та забезпечення навчального процесу, його володіння понятійним апаратом навчальної дисципліни слабкі, що негативно впливає на навички застосовувати оптимальні методи і новітні технології на практиці.
Незадовільно (FX) 59–35	Знання аспіранта щодо організації та забезпечення навчального процесу, його володіння понятійним апаратом навчальної дисципліни фрагментарні, навички щодо застосовувати оптимальних методів і новітніх технологій не сформовані. Можливе повторне складання.
Незадовільно (F) 34–1	У аспіранта відсутні знання щодо організації та забезпечення навчального процесу, аспірант не володіє понятійним апаратом навчальної дисципліни, не має навичок щодо застосування оптимальних методів і новітніх технологій на практиці. Обов’язковим є повторне вивчення дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	**Оцінка за національною шкалою**	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	**A**	відмінно	зараховано
82 – 89	**B**	добре	
75 – 81	**C**		
65 – 74	**D**	задовільно	
60 – 64	**E**		
35 – 59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	**F**	незадовільно **з обов'язковим повторним вивченням** дисципліни	не зараховано **з обов'язковим повторним вивченням** дисципліни

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Комплексне поєднання лекційних, практичних занять із самостійною роботою здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти з метою забезпечення оптимальних шляхів опанування теоретичним і практичним матеріалом зумовлює інтегрування методів різних груп, зокрема таких методів організації та здійснення пізнавальної діяльності, як пояснювально-ілюстративний, метод проблемного викладання та дослідницький метод.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Борбунюк В., Єрмакова Т. Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи з навчальної дисципліни «Теорія і методика мистецької освіти» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії. Харків : ХДАДМ, 2026. 32 с.
2. Соколюк Л. Д. Вища мистецька школа Харкова: від модернізму до трансформації (1921-1962). Харків: Видавець Олександр Савчук, 2023. 150 с.
3. Стинська В. В. Методика викладання у вищій школі: *навчальний посібник*. Івано-Франківськ, 2022.180 с.
4. Топузов О. М. Освітня сфера України: національні пріоритети, проблеми і перспективи: монографія. Серія «Наукова школа». Київ: Педагогічна думка. 2024. 208 с. https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2024/12/Topuzov_2024_.pdf

Додаткова література:

1. Андерсен Л. Р., Бйоркман Т. Більдунґ. Нордичний секрет краси та свободи / пер . з англ . О. Олійник-Андрусяк. К . : Наш Формат, 2021. 496 с .
2. Борбунюк В. О. Наукова дискусія «про манеру Потебні цитувати» (за матеріалами періодичних видань 1920-х років). *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.* Серія «Філологія». Вип. 97. 2025. С. 119–125. DOI: https://doi.org/10.26565/2227-1864-2025-97-18
3. Борбунюк В. О. «Роздоріжжя», «туман» і «затьмарення»: шляхи українського мистецтва у 1921 році (за матеріалами журналу «Шляхи мистецтва»). *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв.* 2017. № 1. С. 44–50.
4. Єрмакова Т.С. Таксономія Блума як інструмент організації професійно орієнтованого навчання англійської мови. Integration of Education, Science and Business in Modern Environment: Summer Debates: Proceedings of the 8th International Scientific and Practical Internet Conference, August 6-7, 2026, Dnipro, Ukraine. С. 116-117.
5. Коркішко О., Трещалов В. Формування навичок Soft Skills майбутніх педагогів через наповнення змісту освітніх компонентів елементами тренінгових технологій (за матеріалами кваліфікаційної роботи). *Гуманізація навчально-виховного процесу.* 2023, № 1 (103). С. 17– 23.
6. Кулик І.В. Педагогіка вищої школи та педагогічна майстерність викладача: методичні рекомендації. Івано-Франківськ: НАІР, 2021. 66 с.
7. Педагогіка і психологія постмодернізму: цінності, компетентності, діджиталізація. Aerzen : Heilberg IT Solutions UG (haftungsbeschränkt) InterGING Verlag, 2021. 504 с.
8. Петренко Л. М. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутнього викладача закладу вищої педагогічної освіти до професійної діяльності в умовах цифровізації суспільства : монографія. Київ : Вид-во ТОВ «Юрка Любченка», 2024. 246 с.
9. Соколюк Л. Михайло Бойчук та його школа. Харків: Видавець Савчук О.О., 2014. 386 с.
10. Стеблюк С. В. Лекція як один із видів навчальних занять у закладі вищої освіти: сучасний вимір. Педагогічна інноватика: сучасність та перспективи. 2024. № 6. 22–25.
11. Фіцула М.М. Педагогіка: навч. посіб. Київ: Академія, 2009. 560 с.
12. Шлейхер А. Найкращий клас у світі: як створити освітню систему 21-го століття / Переклала з англ. Г. Лелів. Львів: Літопис, 2018. 296 с. https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/yakist-osviti/shlyaykher-naykrashchiy-klas-u-sviti-yak-stvoriti-sistemu-osviti-21-go-stolittya.pdf

13. Yermakova T., Iermakov S., Tomanek M., Jagiello W., Zavatska L. The influence of visitors' specific motor actions on the perception and evaluation of museum exhibits. *Pedagogy of Physical Culture and Sports.* 2023. Т.27. № 3. С. 235-246. DOI: https://doi.org/10.15561/26649837.2023.0308
14. Yermakova T., Bondarenko I., Kutateladze V., Jagiello W. Inclusive Education and Interdisciplinary Approaches to the Environment, Pedagogical Support, and Social Development: A Systematic Review. *Pedagogy of Physical Culture and Sports*. 2025; 29(5): 419-43. https://doi.org/10.15561/26649837.2025.0505

Інформаційні ресурси

1. Міністерство культури України. URL: https://mincult.gov.ua
2. Міністерство освіти і науки України. URL: https://mon.gov.ua
3. Дія. Цифрова освіта. URL : https://osvita.diia.gov.ua
4. Coursera. URL : https://www.coursera.org
5. EdEra. URL : https://ed-era.com
6. Google Digital Workshop. URL : https://grow.google/intl/ua/courses-and-tools/
7. Prometheus. URL : https://prometheus.org.ua/courses-catalog/